

Макаренко Михайло Ілліч –

д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки
Українська академія банківської справи НБУ;

Жулінська Катерина Миколаївна –

аспірант кафедри міжнародної економіки
Українська академія банківської справи НБУ

Основні напрями підвищення ефективності монетарного регулювання в Україні

Стабільний розвиток банківської системи, найбільш розвиненої складової фінансового сектору в Україні, значно залежить від ефективності монетарного регулювання, що обумовлює важливість аналізу даного питання та розробку заходів щодо підвищення дієвості грошово-кредитної політики (ГКП).

Проведений SWOT-аналіз ефективності функціонування НБУ як визначального інституційного елемента фінансово-кредитної системи України, дав змогу виявити найбільш гострі проблеми у сфері його діяльності та визначити основні напрямки подальшого вдосконалення монетарного регулювання. До останніх відносимо підвищення незалежності, транспарентності НБУ; покращення якості комунікаційної політики; вдосконалення правової бази у сфері монетарного регулювання та посилення відповідальності НБУ за здійснювану політику.

Важливим моментом для стійкого розвитку фінансової сфери і економіки загалом є підвищення транспарентності політики НБУ, недостатній рівень якої є одним з чинників посилення ризиковості діяльності банків, що закладається в ринкові процентні ставки. У «Ділових очікуваннях підприємств України», що проводиться НБУ, виявлено, що в 2006-2010 роках високі ставки кредитування є найсуттєвішою перепорою залучення позик економічними суб'єктами, а кредитування, як відомо, є основною активною операцією банків в Україні.

Нагальним питанням в умовах сьогодення є розробка комунікаційної стратегії НБУ, яка сприятиме підвищенню довіри суспільства до його діяльності, що є одним із базисів проведення ефективної ГКП.

Зазначимо, що Національному банку України варто ініціювати заходи у сфері посилення координації дій з Урядом щодо підвищення прогнозованості для НБУ коливань сальдо Єдиного казначейського рахунку, з метою попередження значної волатильності рівня ліквідності банківської системи, і як наслідок, ставок грошового ринку.

У сфері монетарного регулювання варто з усього переліку ставок по інструментам рефінансування визначити базову, ставку-орієнтир для фінансового сектору щодо формування вартості грошей. До того ж, на існуючому етапі розвитку фінансово-кредитної системи України необхідним є відміна практики надання стабілізаційних кредитів, довгостроковий характер яких значно зменшує управлінську позицію НБУ.

Щодо вдосконалення правової бази в сфері ГКП, то необхідно визначити сутність оперативної діяльності Правління НБУ для усунення можливих суперечностей з Радою Нацбанку, в яку остання не має права втручатися. Важливим є підвищення незалежності НБУ від Уряду для зменшення рівня фіскального домінування при реалізації монетарних заходів.

Стосовно відповідальності зазначимо, що необхідно здійснити чітке розмежування її рівня для Уряду та НБУ безпосередньо за невиконання прогнозного показника інфляції. Відмітимо, що, принаймні, моральну відповідальність Нацбанку за здійснювану політику можна підвищити шляхом запровадження обов'язкової публікації на офіційному веб-сайті протоколів голосування по монетарним питанням за результатами засідань Ради та Правління НБУ.

Вищенаведені пропозиції по вдосконаленню монетарного регулювання сприятимуть підвищенню ефективності грошово-кредитної політики у сфері забезпечення стабільного розвитку банківської системи та економіки, в цілому.

Макаренко, М. Основні напрями підвищення ефективності монетарного регулювання в Україні [Текст] / М. Макаренко, К. Жулінська // Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика : матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції (24-25 травня 2011 р.). - Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2011. - С. 187-188.